

42 200.10-05-14 Nr. 2-6718

LIETUVOS RESPUBLIKOS VIDAUS REIKALŲ MINISTERIJA

Valstybės biudžetinė įstaiga Šventaragio g. 2, LT-01510 Vilnius Tel. (8 5) 271 7154 / 271 7178
Faks. (8 5) 271 8551 El. p. bendrasisd@vrm.lt Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre
Kodas 188601464 PVM mokėtojo kodas LT886014610

Lietuvos smulkiojo ir vidutinio verslo
tarybai
Gedimino pr. 38/Vasario 16-osios g. 2
LT-01104 Vilnius

2010-05-13
į 2010-04-26

Nr. 1D-3750 (31)
Nr. (17.10-42)-3-17

DĖL ATLIEKŲ TVARKYMO ĮSTATYMO PAKEITIMO PROJEKTO

Vidaus reikalų ministerijoje išnagrinėtas Lietuvos smulkiojo ir vidutinio verslo tarybos raštas dėl Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo pakeitimo projekto.

Atsižvelgiant į tai, kad Vidaus reikalų ministerijai nėra suteikta teisė aiškinti įstatymus ir kitus teisės aktus, šiame rašte pateikta nuomonė negali būti vertinama kaip oficialus teisės aktų aiškinimas ir nėra privaloma.

Informuojame, kad Vidaus reikalų ministerija 2010 m. balandžio 16 d. raštu Nr. 1D-2891(3) pagal kompetenciją jau yra pateikusi nuomonę dėl Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo pakeitimo projekto.

Taip pat pažymime, kad pagal Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 31 punktą savivaldybių savarankiška funkcija yra *komunalinių atliekų* tvarkymo sistemų diegimas, antrinių žaliavų surinkimo ir perdirbimo organizavimas, sąvartynų įrengimas ir eksploatavimas. Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo 2 straipsnio 20 dalyje komunalinės atliekos apibrėžiamos kaip *buitinės (buityje susidarančios)* ir kitokios atliekos, kurios savo pobūdžiu ar sudėtimi yra panašios į buitines atliekas.

Taigi savivaldybės yra atsakingos tik už *buityje susidarančių* atliekų tvarkymo sistemų diegimą, *buityje susidarančių* antrinių žaliavų surinkimo ir perdirbimo organizavimą, sąvartynų *buitinėms atliekoms* įrengimą ir eksploatavimą. Jei pakuotės, pateiktos į vidaus rinką, virsta buitinėmis

(buityje susidarančiomis) atliekomis, jų tvarkymą organizuoja savivaldybė, o jei ne – už jų tvarkymo organizavimą yra atsakingi patys atliekų turėtojai, t.y. pakuočių gamintojai ar eksportuotojai. Be to, ir Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo 4 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad atliekų turėtojas šio įstatymo ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka *turi tvarkyti atliekas pats* arba perduoti jas atliekų tvarkytojui.

Atsižvelgdami į tai, manytume, kad keičiamo Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo 32 straipsnio 3 dalyje nustatytas „gamintojo atsakomybės“ principas reiškia, kad už vidaus rinkai pateiktų gaminių ir pakuočių, kurios nebuvo panaudotos buityje ir todėl nelaikytinos komunalinėmis atliekomis, tvarkymo sistemos organizavimą ir finansavimą yra atsakingas minėtų gaminių ir pakuočių gamintojas ar importuotojas ir todėl Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 6 straipsnio 31 punkto nuostatomis neprieštarauja. Tačiau minėto principo formuluotė galėtų būti tikslinama taip, kad jos turinys būtų suprantamas ir vertinamas vienareikšmiškai.

Taip pat pažymime, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamento, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1994 m. rugpjūčio 11 d. nutarimu Nr. 728, 15 punkte nustatyta, kad teisės akto projektą rengianti institucija, nesutinkanti su institucijų ar įstaigų pateiktomis pastabomis, organizuoja suinteresuotųjų institucijų ir įstaigų atstovų pasitarimą, jeigu nepavyksta kitais būdais pašalinti nesutarimų. Todėl siūlytume Jums kreiptis į Aplinkos ministeriją dėl suinteresuotųjų institucijų ir įstaigų pasitarimo, kuriame galėtų būti tikslinama Jūsų ginčijama keičiamo Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo 32 punkto 3 dalyje nustatyta teisės normos formuluotė taip, kad jos turinys būtų suprantamas ir vertinamas vienareikšmiškai, organizavimo.

Vidaus reikalų viceministras

Sigitas Šiupšinskas

A. Babarskaitė, tel. 271 87 47, el. p. alvija.babarskaite@vrm.lt
T. Lobodienė, tel. 271 89 61, el. p. tatjana.lobodiene@vrm.lt

**EUROPOS TEISĖS DEPARTAMENTAS
PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJOS**

Valstybės biudžetinė įstaiga, Vilniaus g. 23-7A, LT-01119 Vilnius, tel. (8 5) 266 3687, faks. (8 5) 266 3679,
el. p. etd@etd.lt. Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188600362

Lietuvos smulkiojo ir vidutinio verslo tarybai

2010-05-17 Nr. *SD-83*

į 2010-05-13 Nr. (17.10-42)-3-24

**DĖL DIREKTYVOJE 2008/98/EB PATEIKTOS „ATLIEKŲ GAMINTOJO“ SĄVOKOS,
PADIDINTOS GAMINTOJO ATSAKOMYBĖS IR „TERŠĖJAS MOKA“ PRINCIPŲ**

Europos teisės departamentas, įvertinęs Lietuvos smulkiojo ir vidutinio verslo tarybos klausimus dėl 2008 m. lapkričio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/98/EB dėl atliekų ir panaikinanti kai kurias direktyvas nuostatų išaiškinimo, pažymi, kad oficialiai Europos Sąjungos teisę gali aiškinti tik Europos Sąjungos Teisingumo Teismas, todėl Europos teisės departamentas pateikia tik nuomonę dėl to, kaip turėtų būti suprantamos Direktyvos 2008/98/EB nuostatos.

Lietuvos smulkiojo ir vidutinio verslo taryba klausia, ar Direktyvoje 2008/98/EB vartojama „atliekų gamintojo“ sąvoka ir „gamintojo“ sąvoka yra tapačios. Kadangi Direktyvoje 2008/98/EB yra vartojamos dvi atskiros sąvokos, jos negali būti laikomos tapačiomis. Atkreipiame Jūsų dėmesį į „atliekų gamintojo“ sąvokos apibrėžimą, kuriame nurodoma, kad atliekų gamintojas yra bet kuris asmuo, kurio veikloje susidaro atliekos arba kuris atliekas apdirba. Taigi asmuo vykdamas veiklą, dėl kurios atliekos nesudaro, nepatenka į šio apibrėžimo taikymo sritį.

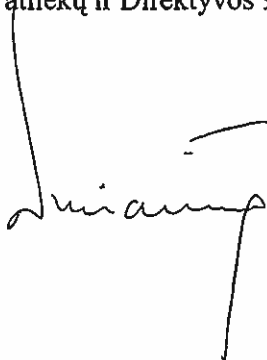
Vis dėlto, norėtume atkreipti Jūsų dėmesį į tai, kad pagal Direktyvos 2008/98/EB 8, 14 ir 15 straipsnius valstybės narės gali įpareigoti tvarkyti atliekas, organizuoti ir/ar finansuoti jų tvarkymą ne tik atliekų gamintojus ar turėtojus, bet ir produktų gamintojus ar platintojus.

Direktyvos 2008/98/EB 8 straipsnio 1 dalis nustato, kad valstybės narės **gali taikyti** padidintos atsakomybės principą bet kuriems asmenims, kurių profesinė veikla yra produktų kūrimas, gamyba, tvarkymas, apdorojimas, pardavimas ar importas (toliau jie vadinami „produkto gamintojais“), įpareigojant šiuos asmenis priimti gražinamus produktus, tvarkyti atliekas ir/ar finansuoti atliekų tvarkymą. Papildomai, Direktyvos 2008/98/EB 14 straipsnis nustato principą „teršėjas moka“, pagal kurį atliekų tvarkymo išlaidas turi padengti pirminis atliekų gamintojas arba atliekų turėtojas, o valstybėms narėms paliekama **teisė nuspręsti**, kad atliekų tvarkymo išlaidas padengtų „produkto gamintojai“ ir platintojai. Galiausiai, Direktyvos 2008/98/EB 15 straipsnis numato, kad apdoroti atliekas arba patikėti jų apdorojimą atliekų tvarkytojui turi ne tik pirminis atliekų gamintojas ar kitas turėtojas, bet pagal šio straipsnio 3 dalį, **jeigu valstybė narė taip nusprendžia**, įpareigojimas organizuoti atliekų tvarkymą gali būti nustatytas „produkto gamintojams“ ir/ar platintojams. Atsižvelgiant į Direktyvos 2008/98/EB valstybėms narėms suteiktą plačią diskreciją užtikrinti, kad atliekos būtų tvarkomos, Direktyvą 2008/98/EB įgyvendinanti

institucija turėtų įvertinti, kokios priemonės yra tinkamiausios, siekiant sukurti efektyvią ir racionalią atliekų tvarkymo sistemą, bei pagrįsti, kodėl buvo pasirinktas vienas ar kitas būdas.

Taip pat atkreipiame dėmesį į Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo 2 straipsnio 18 ir 19 dalis, kuriose pateikiamos gamintojo ir importuotojo sąvokos šio įstatymo prasme. Remiantis šiomis sąvokomis gamintojais ir importuotojais yra laikomi asmenys gaminantys ir importuojantys tik tam tikrų rūšių prekes, todėl ne visi gamintojai ir importuotojai laikytini patenkančiais į šio įstatymo taikymo apimtį. Atitinkamai tiek Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo 34¹ straipsnyje numatytos pareigos, tiek ir Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo projekte, kuriuo keičiamas 34¹ straipsnis, numatytos pareigos yra ir bus taikomos tik tiems gamintojams ir importuotojams, kurie gamina ar importuoja įstatyme nurodytas prekių rūšis ir pakuotes. Pažymėtina, kad reikalavimas organizuoti ir finansuoti tam tikrų atliekų tvarkymą šiuo metu jau yra nustatytas Lietuvos teisės aktuose, o valstybės narės tokį reikalavimą gali nustatyti ne tik pagal Direktyvą 2008/98/EB, bet ir remiantis kitomis specifinių atliekų tvarkymą reguliuojančiomis direktyvomis, būtent 1975 m. birželio 16 d. Tarybos direktyva 75/439/EEB dėl naudotų alyvų šalinimo, 1994 m. gruodžio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 94/62/EB dėl pakuočių ir pakuočių atliekų, 2000 m. rugsėjo 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/53/EB dėl eksploatuoti netinkamų transporto priemonių, 2003 m. sausio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/96/EB dėl elektros ir elektroninės įrangos atliekų ir 2006 m. rugsėjo 6 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/66/EB dėl baterijų ir akumuliatorių bei baterijų ir akumuliatorių atliekų ir Direktyvos 91/157/EEB panaikinimo.

Generalinis direktorius

Deividas Kriaučiūnas

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŪKIO MINISTERIJA

Valstybės biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 38 / Vasario 16-osios g. 2, LT-01104 Vilnius, tel. (8 5) 262 5515 / 262 6584,
faks. (8 5) 262 3974, el. p. kanc@ukmin.lt, <http://www.ukmin.lt>.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188621919

Lietuvos smulkiojo ir vidutinio verslo tarybai 2010-05-19 Nr. (27.2-82)-3-2912
I 2010-04-26 Nr. (17.10-42)-3-18

DĖL ATLIEKŲ TVARKYMO ĮSTATYMO PAKEITIMO PROJEKTO

Ūkio ministerija, papildydama 2010 m. gegužės 13 d. raštą Nr. (26.3-81)-3-2736 (toliau – Raštas), primena, kad 2010 m. balandžio 23 d. buvo gautas Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos (toliau – Aplinkos ministerija) raštas, kuriuo yra teikiamas derinti Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo projektas (toliau – Įstatymo projektas). Šis Įstatymo projektas įgyvendina 2008 m. lapkričio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2008/98/EB dėl atliekų ir panaikinančią kai kurias direktyvas (toliau – Direktyva) bei siekia šioje Direktyvoje įtvirtintą gamintojo atsakomybės principą tinkamai perkelti į nacionalinę teisinę sistemą.

Minėto tikslo tinkamam įgyvendinimui, bei siekiant įtvirtinti didesnę gamintojo ir importuotojo atsakomybę bei principą „teršėjas moka“, Įstatymo projekte atliekų tvarkymo organizavimo sistemoje įvedamas naujas gamintojus ir (ar) importuotojus jungiantis struktūrinis darinys – Organizacija – kuris yra įpareigojamas vykdyti gaminių ir (ar) pakuočių atliekų tvarkymo sistemos organizavimą, konsultavimą bei visuomenės švietimą atliekų tvarkymo klausimais. Aplinkos ministerija, siekdama garantuoti Organizacijai patikėtų užduočių tinkamą vykdymą ir kontrolę, Įstatymo projekte numato, kad Organizacijos veikla yra licencijuojama (Įstatymo projekto 34⁷ straipsnio 7 dalis).

Ūkio ministerija, įvertinusi Aplinkos ministerijos principinį siūlymą dėl atliekų tvarkymo organizavimo sistemos tobulinimo bei minėtos licencijos atitiktį Civiliniame kodekse įtvirtintiems bendriesiems teisės principams (būtinumo, proporcingumo bei nediskriminavimo), konstatuoja, kad Organizacijai pavedamas funkcijų ir užduočių vykdymas turi būti vertinamas ne kaip ūkinės komercinės veiklos vykdymas. Tokia išvada yra daroma dėl to, kad Organizacija yra viešasis ne pelno siekiantis juridinis asmuo (Įstatymo projekto 34⁷ straipsnio 2 dalis). Organizacijos veiklą galima traktuoti kaip Įstatymo projekte numatytų ir iš Direktyvos išplaukiančių funkcijų vykdymą.

Bet kokių atveju Ūkio ministerija nori atkreipti dėmesį, kad, nors ir konstatuojama, jog Organizacijos veiklos vykdymas nėra ūkinė komercinė veikla, tačiau Įstatymo projekto rengėjų pasirinktas Organizacijos kontrolės būdas turi būti vertinamas taikant tas pačias Civilinio kodekso taisykles, įskaitant minėtus bendruosius teisės principus.

Referuojant į Rašte pateiktą pirmąjį pastebėjimą dėl diskriminacijos draudimo, Ūkio ministerija nori atkreipti dėmesį, kad nediskriminavimo principo pažeidimas gali būti konstatuojamas tokiu atveju, jeigu esant toms pačioms sąlygoms subjektams yra taikomas skirtingas reglamentavimas. Konkrečiu atveju, nors tiek Organizacijos, tiek kitų gamintojų ir (ar) importuotojų pagrindinė Įstatymo projektu paskirta funkcija yra atliekų tvarkymas, tačiau Organizacijai yra pavedamas platesnis spektras pareigų, kartu įtvirtinant ir atitinkamą kontrolės mechanizmą. Tokiu atveju abejotina, ar nesijungiančių į Organizaciją ir tų, kurie į ją jungiasi, situacija gali būti traktuojama kaip identiška. Be to, norime atkreipti dėmesį, kad, vadovaujantis Įstatymo projekto 34⁷ straipsnio 3 dalimi, jungimasis į Organizaciją yra savanoriškas kiekvieno gamintojo ir (ar)

importuotojo valios išraiškos aktas: tik pats subjektas sprendžia, ar jis pageidauja priklausyti Organizacijai, kurios veiklos vykdymui yra reikalinga licencija, ar iš Direktyvos kylančią pareigą jis vykdys kitu, nelicencijuojamu, būdu.

Antrasis Rašte pateikiamas klausimas – kokia ūkinė komercinė veikla yra licencijuojama. Kaip jau minėta anksčiau, Ūkio ministerija laikosi pozicijos, kad Organizacijos vykdoma veikla negali būti traktuojama kaip ūkinė komercinė veikla. Vis dėlto pateikiant atsakymą į minėtą klausimą, Ūkio ministerija vadovaujasi konkrečiomis Įstatymo projekto nuostatomis: veikla, kuri yra licencijuojama, yra apibrėžta Įstatymo 34⁷ straipsnio 6 dalimi, 34¹ straipsnio 2 dalimi ir 34⁷ straipsnio 7 dalimi.

Norime atkreipti dėmesį, kad licencija yra išduodama ne atskirų funkcijų vykdymui, tačiau subjekto vykdomai veiklai kaip visumai. Todėl Rašte pateiktas argumentas dėl švietimo, kaip paprastai nelicencijuojamos veiklos, nėra priimtinas.

Rašte taip pat kvestionuojama vienos iš veiklų – gaminių ir (ar) pakuočių atliekų tvarkymo sistemos organizavimas – licencijavimas, nurodant, kad šią veiklą, vadovaujantis galiojančio Atliekų tvarkymo įstatymo 30 straipsnio 1 dalimi, vykdo savivaldybės. Norime atkreipti dėmesį, kad gaminių ir (ar) pakuočių atliekų tvarkymo sistemos organizavimas patenka iš dalies tiek į savivaldybėms priskirtų funkcijų (t.y. Savivaldybių institucijos organizuoja komunalinių atliekų tvarkymo sistemas, būtinas jų teritorijose susidarantioms komunalinėms atliekoms, tame tarpe ir komunalinių atliekų sraute esančioms gaminių ir (ar) pakuotės atliekoms, tvarkyti), tiek Įstatymo projektu Organizacijai numatytų funkcijų vykdymą. Pastaroji jai pavestą užduotį (tvarkyti atliekas) galės vykdyti tik aktyviai bendradarbiaudama su savivaldybėmis, t.y. pasirašydama su jomis sutartis dėl atliekų tvarkymo organizavimo. Bet kokių atveju, Įstatymo projekte numatytas licencijuotas gaminių ir (ar) pakuočių atliekų tvarkymo sistemos organizavimas yra taikomas tik Organizacijos, o ne savivaldybių atžvilgiu.

Ūkio ministerijai kelia abejonių Aplinkos ministerijos pasirinktas Organizacijos įpareigojimo vykdyti įstatymo projekte nurodomas funkcijas (pareigas) licencijavimo metodu būdas ir tai, kad Organizacijai nėra numatomos teisės, o tik pareigos. Tačiau dar kartą norime priminti, kad Ministro Pirmininko potvarkiu yra sudaryta darbo grupė dėl Atliekų tvarkymo įstatymo 2, 32 straipsnių, aštuntojo¹ skirsnio pakeitimo ir papildymo, įstatymo papildymo aštuntuoju² skirsniu ir 16 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymo, Lietuvos Respublikos pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo įstatymo 2, 7, 8, 10 straipsnių pakeitimo ir papildymo 6¹, 7¹ straipsniais įstatymo ir Lietuvos Respublikos mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo 2, 5, 8 straipsnių ir 3 priedėlio pakeitimo ir papildymo įstatymo projektų tarpžinybinio derinimo. Lietuvos smulkiojo ir vidutinio verslo tarybos Rašte iškelti klausimai, taip pat Ūkio ministerijos abejonės bus išsakytos ir aptartos šios darbo grupės susitikimo metu. Be to, šį klausimą ketinama pasiūlyti svarstyti Saulėtekio komisijos Konkurencinės teisės ir reguliavimo tobulinimo darbo grupėje

Ūkio viceministras

Rimantas Žylius